

Nederland steunde 'terreurbeweging' in Syrië

nos.nl/nieuwsuur/artikel/2249806-nederland-steunde-terreurbeweging-in-syrie.html

De Nederlandse regering heeft een gewapende groepering in Syrië gesteund die door het Openbaar Ministerie als terroristisch is bestempeld. Dat blijkt uit onderzoek van *Nieuwsuur* en Trouw.

Het gaat om de strijdgroep Jabhat al-Shamiya. Nederland voorzag de islamistische beweging in 2017 in het geheim van onder andere uniformen en pick-uptrucks. Volgende maand staat een Nederlandse Syriëganger terecht voor deelname aan Jabhat al-Shamiya.

Nederland stuurde het logistiek materieel aan Jabhat al-Shamiya in het kader van het staatsgeheime 'NLA'-programma, dat staat voor 'non lethal assistance'. Via dit programma leverde Nederland van 2015 tot begin dit jaar 'niet-dodelijke goederen' aan 22 strijdgroepen in Syrië. Een van die strijdgroepen, zo blijkt uit het onderzoek van *Nieuwsuur* en Trouw, is Jabhat al-Shamiya ('Levant Front').

'Salafistisch en jihadistisch'

Het OM vervolgt op dit moment een Nederlandse man omdat hij in 2015 zou hebben deelgenomen aan Jabhat al-Shamiya. In de tenlastelegging staat dat de groepering "salafistisch en jihadistisch" is, "streeft naar de oprichting van een kalifaat" en "niet anders te kwalificeren" valt dan als een "criminele organisatie met terroristisch oogmerk".

Dit standpunt van Justitie kan, zo verwachten deskundigen, juridische complicaties opleveren als duidelijk wordt dat de Nederlandse Staat intussen dit soort groepen steunde. Het onderzoek van *Nieuwsuur* en Trouw laat ook zien dat het toezicht op de hulp

aan diverse Syrische groeperingen gebrekkig was. Ook werd de Kamer nauwelijks geïnformeerd.

Einde aan steun

De ministers Blok en Kaag (Buitenlandse Zaken) stuurden de Tweede Kamer vrijdagavond onverwacht een brief waarin zij aankondigden dat steun aan Syrische oppositiegroepen wordt beëindigd. Een overwinning van president Assad lijkt aanstaande en het tij is niet meer te keren, aldus de bewindslieden.

De brief van Blok kwam nadat *Nieuwsuur* en Trouw vorige week de uitkomsten van journalistieke onderzoek ter wederhoor hadden voorgelegd. Het departement antwoordde dat ze de bevindingen van *Nieuwsuur* en Trouw "heel serieus" neemt. "De berichten sterken ons in de overtuiging dat het stopzetten van de steun de juiste beslissing was", aldus een woordvoerder.

Het ministerie stuurde vrijdag ook een evaluatie naar de Kamer waarin staat dat er onvoldoende toezicht is geweest op het NLA-programma en dat het programma nu gestopt is. Een paar maanden geleden schreef het ministerie nog dat het NLA-programma er juist voor zorgde dat 'gematigde strijders' zich beter konden beschermen tegen extremisten, en dat 'stopzetting van dergelijke programma's' het risico met zich meebracht dat 'extremistische groepen verder aan kracht winnen.

'Alleen gematigde groeperingen'

Buitenlandse Zaken heeft tot voor kort tegenover de Tweede Kamer steeds beweerd dat Nederland alleen 'gematigde' groeperingen in Syrië steunde. Deze 'gematigde groeperingen' werden bovendien aan strenge criteria onderworpen.

Ze zouden het 'humanitair oorlogsrecht' naleven, niet samenwerken met extremisten, en een 'inclusieve politieke oplossing' voor Syrië nastreven. Het steunprogramma zou doorlopend worden gemonitord, en 'in gesprekken met de groepen en door eigenstandig onderzoek' zou voortdurend worden bekeken of groepen nog steeds aan de criteria voldeden.

Lees hier meer over [onze zoektocht](#) naar 'gematigde gewapende' groeperingen in Syrië.

Tweede Kamerleden vragen al jaren om toegang tot informatie over het NLA-programma, maar tot nu toe hield Nederland de namen van de gesteunde groepen geheim. Ook het specifieke type voertuigen dat Nederland naar Syrië stuurde werd tot staatsgeheim verklaard.

Nieuwsuur en Trouw ontdekten om welke groeperingen het ging, en ook welke goederen Nederland heeft geleverd. Beide media spraken de afgelopen maanden met zo'n 100 Syrische rebellen en betrokkenen bij het NLA-programma en identificeerden zes specifieke brigades die Nederlandse steun hebben ontvangen.

Een daarvan is dus de door het OM als terroristisch aangemerkte organisatie Jabhat al-Shamiya. Andere strijdgroepen die Nederlandse steun kregen, blijken zich ondanks de garanties van het kabinet schuldig te hebben gemaakt aan ernstige mensenrechtenschendingen en te hebben samengewerkt met extremistische groeperingen. Daarover publiceren Nieuwsuur en Trouw morgen meer details.

Pick-uptrucks en uniformen

Uit het onderzoek blijkt verder dat Nederland onder andere Toyota Hilux en Isuzu D-max pick-uptrucks aan Syrische rebellen leverde. Ook stuurde Nederland uniformen, satelliettelefoons, laptops, matrassen, rugzakken en camera's. De rebellen vertellen aan *Nieuwsuur* en *Trouw* dat zij erg tevreden zijn met de Nederlandse hulp en dat zij al de door Nederland gekregen goederen inzetten in de gewapende strijd.

Op videobeelden die de door Nederland gesteunde rebellengroepen op hun YouTube-kanalen plaatsen, is te zien hoe zij het type pick-uptruck dat Nederland leverde gebruiken door hier machinegeweren op te bevestigen en vanuit de truck hun doelen te beschieten. Het is niet na te gaan of de door Nederland gestuurde trucks ook daadwerkelijk voor dit letale doel gebruikt zijn omdat de pick-ups niet van een herkenningsteken zijn voorzien.

Het Openbaar Ministerie bevestigt dat zij op dit moment een Nederlandse man vervolgt voor deelname aan Jabhat al-Shamiya in 2015. Ook bevestigt het OM dat zij Jabhat al-Shamiya in deze zaak als terroristisch heeft bestempeld. Het OM blijft bij haar standpunt en zet de vervolging dan ook door. Ze wil niet ingaan op het beleid van Buitenlandse Zaken. Verder laat het OM weten dat zij strijdgroepen per strafzaak beoordeelt en geen uitspraken doet over periodes die buiten een zaak vallen.

Nieuwsuur (NPO 2, 22.00 uur) en Trouw doen vanaf maandagavond verslag van het journalistieke onderzoek naar het Nederlandse steunprogramma aan de Syrische groeperingen.

Reactie Buitenlandse Zaken:

"Het ministerie van Buitenlandse Zaken neemt de berichten van Nieuwsuur en Trouw heel serieus. De steun aan de gematigde gewapende Syrische oppositie is in het voorjaar van 2018 stopgezet. Uit onze monitoring bleek dat de risico's te groot werden; gezien de veranderde situatie in Syrië vonden we voortzetting niet geoorloofd. De berichten van Nieuwsuur en Trouw sterken ons in de overtuiging dat het stopzetten van de steun de juiste beslissing was."

Uit Kamerbrieven:

30 mei 2018: "Het *non-lethal assistance*-programma (NLA) zorgt dat gematigde strijders en hun achterban zich kunnen beschermen tegen extremistische groepen (...) Stopzetting van dergelijke programma's brengt het risico met zich mee dat extremistische groepen verder aan kracht winnen." <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32623-219.html>

7 september 2018: "Door de krimpende ruimte voor de Syrische oppositie en toenemende invloed van extremistische groepen in het overgebleven oppositiegebied zijn de mogelijkheden om op korte termijn het tij nog te kunnen keren buitengewoon beperkt geworden."

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/09/07/kamerbrief-over-het-iob-onderzoek-naar-stabilisatieprogramma%E2%80%99s-in-syrie>

Voor tips, neem contact op met de journalisten achter dit onderzoek: Milena Holdert (*Nieuwsuur*) of Ghassan Dahhan (*Trouw*). En lees de verantwoording van ons onderzoek [hier](#).

Reportage en gesprekken: Nederland steunde 'terreurbeweging' in Syrië

Nieuwsuur en Trouw publiceerden een drieluik over het onderzoek naar hulp voor Syrische rebellengroepen. Bekijk alle uitzendingen [hieronder](#).